



בית נאמן

מוצ"ש וישב, כ"ד כסלו תשפ"ב

נושאי השיעור:

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-367-367
או בקו בית נאמן:
079-9270505

א. מתי היה נס חנוכה? ב. מה הקשר בין "והבור ריק אין בו מים" ובין החנוכה? ג. ביאור דברי רש"י (בראשית ל"ז, י"א): "ויתנכלו אותו. אתו, עמו, כלומר אליו". ד. יש מקומות שרש"י רמז לעניינים של קבלה. ה. "ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחוהו (בראשית מ', כ"ג) - ויהי מקץ" (שם מ"א, א'). ו. רמז לחנוכה בפסוקים אלו. ז. חידה: "בני לאה היקרים ויוסף פוקח עורים". ז. לדעת בקלות כמה נרות מדליקים בכל ימי החנוכה, וכן דרך לחשב כל רצף מספרים. ח. גזירות היוונים. ט. אנשים לא יודעים למה אין להם שמחה, הסיבה היא שהם לא טעמו טעם התורה! י. זמן הדלקת נרות חנוכה. יא. זמן ההדלקה בבית הכנסת. יב. האם להמתין עם ההדלקה כשאב המשפחה חוזר מאוחר? יג. לדחות את השיעור לאחר ההדלקה. יד. חנוכה בנרות חשמל. טו. מתארח אצל הוריו בשבת היכן ידליק במוצ"ש? טז. היכן מדליקים החנוכה בבית?

היוונים נמשכו כמה שנים טובות, לכן מתקצ"ז עד תרכ"ז זה עשרים וחמש שנה [עד שנגרעו מעט מהמלחמות].

מה הקשר בין "והבור ריק אין בו מים" ובין החנוכה?

ג. יש בגמרא (שבת דף כ"א סו"ב) שתי מימרות סמוכות. אחת מאי דכתיב (בראשית ל"ז, כ"ד) "והבור ריק אין בו מים" - מים אין בו, אבל נחשים ועקרים יש בו. ואחריו יש עוד מאמר אחר מאותו חכם (רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום): נר חנוכה שהניחו למעלה מעשרים אמה לא יצא ידי חובתו, כסוכה וכמבוי. בסוכה יש משנה מפורשת (סוכה דף ב' ע"א) שאם עשה את הסכך למעלה מעשרים אמה, הסוכה פסולה משום דלא שלטא בה עינא, ויש עוד כמה טעמים. ובמבוי גם כן¹ המשנה (עירובין דף ב' ע"א) אומרת שאם אדם עשה את הקורה מעל המבוי בגובה עשרים אמה זה פסול. כי מי שיכנס רק עד גובה עשר מטר (בערך) יראה את הקורה הזאת, אז אם לא שלטא בה עינא זה פסול. ולמד מזה החכם הזה רב נתן בר מניומי שהוא הדין לגבי חנוכה. והשאלה היא מה הקשר בין הבור ריק אין בו מים ובין החנוכה? כל המפלפלים חפשו דרכים לפרש מה הקשר בין שני הדינים האלה. בראשון פירוש הפסוק ובשני אמר הלכה. ואני אמרתי פתרון פשוט על פי הבן איש חי². מה למדתי ממנו? שכל שבוע הוא מביא קטע מהפרשה ודורש עליו אגדות, ואחר כך אומר הלכות. ובדיוק ככה עשה אותו אמורא. היה דורש על פרשת וישב שיש בה את הפסוק "והבור ריק אין בו מים". מה זה אין בו מים? אין בו כלום. אז למה נאמר "אין בו מים" [כבר נאמר "והבור ריק"?] אלא אין בו מים, אבל נחשים ועקרים יש בו. ואחר כך עבר להלכות חנוכה. שניהם באותו שבוע, כל שנה פרשת וישב באה עם חנוכה. לכן אמר בחנוכה אם תמצא חנוכה גבוהה מאד לא יצא ידי חובתו. הראשון אגדה על פרשת השבוע, והשני הלכה לפי השבוע הזה.

שנים בערך. לפני כן לא ידעו איפה הוא קבור. הוא בנהינם, מה אכפת לכם איפה הוא קבור? עכשיו יודעים שזה קבר מפואר מאד.

4. אם יש רחוב שאין בו ארבע רוחות, רק שלוש רוחות ויש כניסה מרשות הרבים - מדין תורה אם יש בו שלוש מחיצות זה מספיק, אבל מדרבנן כיון שהוא נראה כמו רשות הרבים צריך לעשות לו לחי מכאן ולחי מכאן וקורה למעלה. ואפשר גם לחי אחד או לחיים בלי קורה, יש פרטים בזה.

5. אנוחנו הספרדים לא מחפשים פלפולים, מחפשים פשט. אם יש דבר פשוט, מתקבל על הדעת, אם זה חריף מדי לא מקבלים אותו. האשכנזים אוהבים חריפות. הם לא אוכלים חריף, אבל אוהבים חריפות. ואנוחנו לא אוהבים חריף, אבל אוכלים חריף... אם תמצא משהו שאוכל דברים חריפים זה רק ספרדים. היה פעם משהו שרצה להקניט אותם, אמר להם תדעו לכם שאברהם אבינו היה ספרדי. ולא רק אברהם אבינו, גם המלאכים שבאו אליו היו ספרדים. למה? כי אברהם אבינו הביא להם שלוש לשונות בחרדל. אם היה אשכנזי מה זה חרדל? גפילטפיש צריך... אין גפילטפיש. אברהם אבינו לא ידע מה זה, לכן הביא להם חרדל שהוא חריף... ואלה שאוכלים חריף המוח שלהם פשוט וישר, ואלה שלא טועמים חריף רק מתוק, בסוף המוח שלהם כולו חריף. אוי ואבוי אם האשכנזים היו אוכלים חריף כמונו, איני יודע מה היו עושים...

מתי היה נס חנוכה?

א. בתקופת הבית השני¹ - באמצע ימי בית שני, מה שמקובל בספרים שלנו שנס חנוכה קרה בשנת שלושת אלפים תרכ"ב. "כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה" (חבקוק ג, ח). ולמה אמרו ככה? כי הגמרא מונה בע"ז (דף ט' ע"א) את סדר ימי בית שני. והיא אמרה שם שמאה ושלוש שנים היתה מלכות בית חשמונאי, ואחר כך מאה ושלוש שנים היו הרומאים, ואחר כך נחרב בית המקדש. עשו חשבון מתי נחרב הבית השני, והורידו מזה מאתיים ושש שנים, יצא להם תרכ"ב. והדין החורבן היה בשנת תתכ"ח² - שלושת אלפים שמונה מאות עשרים ושמונה, פחות מאתיים ושש זה תרכ"ב - שש מאות עשרים וששים. לכן משהו כתב "תרכ"ב חג האורים".

רבות מלחמות

ב. אבל היום בספרי ההסטוריה כותבים שנס חנוכה היה [מוקדם יותר] בשנת תקצ"ז, הפרש של עשרים וחמש שנה. ויכול להיות ששתי הדעות אמת. הדעה שאומרת בשנת תרכ"ב זה על פי הגמרא, וככה משמע מהרמב"ם (פ"ג מהלכות חנוכה ה"א) שאמר "וחזרה מלכות ישראל יותר על מאתים שנה", ויותר ממאתיים שנה זה מאה ושלוש ומאה ושלוש [יחדיו 206] של הגמרא. אבל זה מדבר עד שנחו מהמלחמות. לא הייתה מלחמה אחת ולא שתיים, היו הרבה מלחמות. ואחרי שנגרע מעט יהודה המכבי מלך שש שנים, ואחריו מלך אחיו (יהונתן, אחד מחמשת הבנים של מתתיהו). אחד מלך שש שנים, השני מלך שש שנים, והשלישי מלך שמונה שנים, והרביעי עשרים ושש שנים וכו'. ואחר כך התערב הורדוס מזרע אדומי שהחריב את הכל³. לכן המלחמות בין עם ישראל ובין

1. הרב יהושע אברמוביץ (המנהל הרוחני של הגוינס, אני לא יודע אם הוא בחיים היום) היה בא לפעמים לשיעור של הרב שלנו במסכת חולין, הקשה פעם קושיא בתוספות בחולין (דף פ"ו) וכתבתיה בספר יואמר יצחק בחולין שם. ומודי פעם בא גם לשיבה של הרב פינסון זצ"ל. אז הוא שאל את התלמידים: לפני כמה שנים קרה נס חנוכה? אמרו לו לא יודעים בדיוק. אמר להם תגידו בערך. אמרו לו: לפני אלפים שנה. אמר להם: יפה מאד. פעם הלכתי לשיבה אחרת (ככה הוא אומר) ושאלתי אותם מתי היה נס חנוכה? אמרו לפני חמש מאות שנה. שאלתי אותם לפני החורבן או אחר החורבן? אמרו לו: חמש מאות שנה זה אחרי החורבן. אמרתי להם: איפה מצאו את הפך? בישיבה שלכם? איפה מצאו אותו?!. זה היה לפני החורבן.

2. אבל למעשה הבית נחרב קצת יותר מאוחר - ג' תתכ"ט או תת"ל. אבל החשבון הקדום היה ככה.

3. ואנשים מלמדים זכות על הורדוס שהוא חזר בתשובה שלמה. הוא חזר בשאלה, לא בתשובה... זה אדם שהרג את כל חכמי ישראל, והוא בנה את בית המקדש בכיכול לכפר על עוונות, אבל הוא לא התכוון לשם שמים, והראייה, שבית המקדש שבנה עזרז החזיק מעמד שלוש מאות שנה. ושלו אפילו מאה שנה לא החזיק מעמד. היה יפה מאד, אבל לא העיקר היופי, העיקר מה היה בפנים. ובפנים נחרב הבית תוך שבעים וכמה שנים. הורדוס גמר את בנין הבית בשנת שלושת אלפים תשנ"ז, והבית נחרב בשנת תתכ"ח (ולכל המוקדם, יש אומרים תתכ"ט ויש אומרים תת"ל). אז החזיק מעמד שבעים וכמה שנים וזה הכל. בנין יפה כל כך שהגמרא (ביב דף ד' ע"א) מספרת בשבחיו, לא נשאר ממנו כלום. עפר ואפר מאז ועד היום. "ויבלעוהו לגיונים ויירשוהו" (ככה אומרים במנחה של יום תשעה באב). כי הורדוס לא היה בסדר, הוא היה רשע, ולכן בית המקדש שלו לא עמד הרבה. אם היה עומד אז היו אומרים: תראה, בית המקדש הזה עשה אותו יהודי אחד שחזר בתשובה. והוא לא חזר בתשובה. כימו האחרון צוה את אשתו המרשעת ואמר לה: יהודי אחד שחזר בתשובה, כדי שיבכו עליהם ויחשבו שבכו עלי... אבל היא לא עשתה ככה. אמרה: אני לא אהרג אותם, אני לא אעשה דבר כזה. אבל הצוואה הזאת נשארה לדורות. והוא הלך למנוחות לא שאננות. יש את מקום הקבר שלו שהוא עשה אותו מפואר מאד. והקבר המפואר הזה נעלם מן העולם במשך אלפים שנה. גילו אותו רק לפני עשר

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	16:20	17:14
ת"א:	16:16	17:15
חיפה:	16:13	17:13
ב"ש:	16:18	17:17

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל.





כרטיס הגרלה לכבוד ההיכלולא

מהיכן למדה הגמרא ש"נחשים ועקרבם היו בו", אולי היו בו עצים, אבנים?

ד. ויש פירוש של הרב האר"י על "הבור ריק אין בו מים אבל נחשים ועקרבם יש בו". אמר לגמרא שדוקא נחשים ועקרבם היו בו? **אולי היו בו עצים, אבנים?** חסר מה שיהיה בו? יכול להיות בבור כל מיני דברים. אלא אומר, הפסוק אמר ריק אז משמע שאין בו כלום, ואחר כך אמר "אין בו מים" משמע אבל יש בו משהו. אם יש בו משהו אז הוא לא ריק, איך אמרת בתחילה שהוא ריק? **אלא נחשים ועקרבם הם נכנסים בחורים ובסדקים. ולכן בא ראובן ואמר "השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר"** (בראשית ל"ז, כ"ב), **כי הוא לא ידע שיש שם נחשים ועקרבם**, ואחר כך כשיוסף הצדיק היה שם הנחשים ועקרבם רצו לנשוך אותו ולהרוג אותו, אבל הם קבלו הוראה מלמעלה: "אל תגעו ביהודי הצדיק הזה". והם נשארו ככה ואף אחד לא עשה לו כלום. בזה יובן איך ראובן רצה להציל אותו מידם להשיבו אל אביו? איך להשיבו אל אביו? הרי הנחשים והעקרבם הורגו אותו. מה אתה אומר להשיבו אל אביו? דבר שני יובן מדוע הנחשים והעקרבם לא הרגו אותו. אבל עכשיו ניחא, כי כשראובן הציץ לתוך הבור, הוא ראה שהוא ריק. אבל למעשה יש בו נחשים ועקרבם.

"ויתנכלו אותו. כמו אתו, עמו, כלומר אלי"

ה. יש למעלה בפרשה (בראשית ל"ז, י"א) דיבור אחד ברש"י ארבע מלים, שעל הדיבור הזה צמו והתענו והתאבלו על לא דבר, ולפי דעתי הוא פשוט מאד בלי שום צומות ותעניות. רש"י אומר **"ויתנכלו אותו. כמו אתו, עמו, כלומר אלי"**. מה אומר רש"י "אותו. אתו עמו כלומר אלי"? אלא רש"י הוקשה לו לשון "ויתנכלו אותו". התנכל בהתפעל הכוונה אדם שעשה דבר לעצמו, כמו: "התרחץ", "התלבש", "התגלח", הוא עשה דבר לעצמו. אבל כאן "ויתנכלו" ומי הם שהתנכלו? השבטים. למה בהתפעל. אלא "ויתנכלו" הכוונה נתמלאו נכלים וערמומיות וכו' (כמו שכתב רש"י שם), כלומר שהיא פעולה עצמית, מילאו את עצמם נכלים [ונכלו אותו. אבל איך יצדק לשון "ויתנכלו אותו" (היה לו לומר "ויתנכלו אלי")? אז רש"י אומר ויתנכלו אותו, אותו פירושה **אתו** דהיינו **עמו** כלומר התנכלו **אלי**. ומצאתי עוד חמשים פעם בתנ"ך (בבאית אותם בהקדמה של ספר ירמיהו "כ"ב ו' ג' ו' ט"ז). מה זה מאשר נ"ג) אותו שפירושה אותו. (כמו: "כי רבים אשר אתנו מאשר אותם" (מלכים ב' ו' ט"ז). מה זה מאשר אותם? מאשר אתם). אז כאן רש"י הוקשה לו, ויתנכלו זה פועל עומד. הוא בעצמו התנכל לעצמו? מה זה אותו? משמע פועל יוצא. "ויתנכלו את אחרים". איך זה יכול להיות? אמר "אותו - אתו", כלומר יש אותו בתורה שפירושה אתו, ואתו היינו עמו, מה זה ויתנכלו עמו? כלומר אלי, "ויתנכלו אלי". רש"י פשוט ויפה וברור. יש מקומות שרש"י רומז על דברי קבלה, אבל כאן זה דברים כפשוטם. יש רש"י כזה בישעיה (י"ב, ב) על מה שכתוב שם "והתנחלום בית ישראל", ורש"י שם גם כן כותב מעין הדברים האלה. ללמוד את רש"י צריך להיות מחונן בשכל ישר ופשוט. ככה תבין את רש"י, אם אתה תכניס ברש"י כל מיני פלפולים אתה לא מבין אותו, הוא לא חשב על זה.⁶

יש מקומות שרש"י רמז לעניינים של קבלה

- יש מקומות שהרב חיד"א אומר שרש"י רמז לעניינים של קבלה. כמו בפרשת בשלח (שמות ט"ו, א') שרש"י אומר **שהיו"ד על שם המחשבה נאמרה**. "אז ישיר משה" - הוא כבר שר. מה זה ישיר? אמרו (סנהדרין דף צ"א ע"ב) ישיר לעתיד לבוא, לתחיית המתים. אבל רש"י אומר לפי פשוטו היו"ד על שם המחשבה נאמרה. מה זה על שם מחשבה? עלה בלבו לשיר. ויש בזה רמז על פי הקבלה, "יו"ד חכמה קדומה" (ככה כתוב בפיוט "בר יוחאי"), יו"ד רומזת לספירת חכמה, חכמה זו מחשבה, "חכמה - מוחא, איהי מחשבה מלגיו" (ככה מובא בפתיחת אליהו). לכן היו"ד על שם המחשבה. ועוד מקור אחר גם כן ברש"י (עיי' בס' מספרים שאחז עשה כמה וכמה תעניות [להבין דברי רש"י] יצא קול מהקבר של רש"י (אנב, אף אחד לא יודע היום איפה הקבר של רש"י), ואמר לו: אני שלמה בן יצחק, אני עשיתי את הפירוש שלי על התורה אחרי שצמתי תרי"ג תעניות (כמו חבורת תרי"ג של ולד...), תענית על תענית על תענית. אם אתה רוצה להבין את זה, תראה עשן עולה מקברי ותשאל ותדע. ויש ספר אחד שמביא את הפירוש שראה אותו בעשן. והפירוש אין בו טעם. אני לא מבין אותו (הדפסתי אותו פעם), מה הוא מדבר? רש"י כפשוטו. אל תעשו לו פירושים.

מגדולי ישראל ח"א עמ"ל (א) שהוא רומז על דרך הקבלה. אבל להמציא קבלה מהאוויר - לא עושים ככה. יבוא רש"י "יענה כחשך בפניך" (ע"פ איוב ט"ז, ח), יגיד לך: "לא התכוונתי לזה, מה אתה משתגע? לא הבנת אותי, תלמד תנ"ך טוב, ותלמד דקדוק טוב, ותלמד דברים שלי ממקום אחר ותבין. אל תעשה פירושים שאין בהם ממש".

"ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו - ויהי מקץ"

ז. אבל יש בפרשה כמה דברים יפים מאד. למשל הפרשה הזאת תמיד חלה בשבוע של חנוכה.⁷ איפה רמזו בפרשה העניין של חנוכה? מישוה כתב שבפסוק האחרון של הפרשה כתוב: **"ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו"** (בראשית מ' א'). אמר, שר המשקים הוא ממלא שמן של חנוכה, זה "שר המשקים" - משקה את כל הגרות של חנוכה. "יוסף" זה הגר הנוסף - השמש. והוא "לא זכר את יוסף - לא זכר את הגר הנוסף - "ו**ישכחהו - ויהי מקץ**" - כל הגרות של חנוכה מוקצים מחמת מצווה ואסור להשתמש בהם. זה החידוש שאמר אותו רבו של אבא - רבי חיותא הכהן צ"ל בספרו מנחת כהן על התורה.

"בני לאה היקרים ויוסף פוקח עוורים"

ח. יש עוד חידה שראיתי פעם בכתב יד. אומר: **"בני לאה היקרים ויוסף פוקח עוורים"** מה זה בני לאה היקרים? יש שלושים וששה נרות בחנוכה (בלי לחשוב את השמש), בלילה הראשון אחד, בשני שנים, שלושה, ארבעה, חמשה, ששה, שבעה, שמונה. כמה עולה ביחד? שלושים ושש. וזהו "בני לאה היקרים", לא"ה גימטריא 36, שאין להשתמש לאור 36 נרות החנוכה, "ויוסף פוקח עוורים", הגר הנוסף - השמש, מתיר להשתמש לאור הגר.

איך מחברים בקלות רצף מספרים?

- מי שקשה לו לחשב את מנין הנרות, יחשב בדרך קלה מאד. את הראשון והאחרון כפול הזוגות. כמה זוגות יש לנו? (שמונת ימי חנוכה הם) ארבעה זוגות. אז הראשון [נר] אחד והאחרון שמונה [נרות], זה תשע. תשע כפול ארבע (ארבעה זוגות) זה שלושים ושש. אם אתה רוצה לחשב גם את השמש, אז אל תתחיל באחד, תתחיל משנים [נר ראשון ושמש]. שתים, שלוש, ארבע, חמש, שש, שבע, שמונה, תשע. כמה עולים ביחד? אפשר לחשב פשוט, אם אמרנו מאחד עד שמונה שלושים ושש, אם כן עכשיו הורדנו את האחד - שלושים וחמש, והוספנו תשע בסוף, ארבעים וארבע. **אבל יש דרך פשוטה מאד, כל דבר שהוא הולך על הסדר וכל מרחק ממספר למספר הוא קבוע, אז תקח את הראשון והאחרון, תחבר אותם ותכפיל אותם במספרי הזוגות**. אפילו מספרים מאחד עד מאה כמה זה עולה תוכל לחשב. כמה זוגות יש [מאחד עד מאה]? חמשים זוגות. [כל זוג בתרגיל זה הוא 101, למשל:] אחד ועוד מאה - מאה ואחד, שתים ועוד תשעים ותשע - מאה ואחד, שלוש ועוד תשעים ושמונה - מאה ואחד, וכן על זו הדרך. אז מאה ואחד כפול חמשים זוגות עולה חמשת אלפים וחמשים. וזה כלל שכתבו אותו תוספות במנחות (בסוף דף ק"ו ע"א ד"ה שהו), ובא הרב הון עשירי⁸ וכתב במנחות שם (פרק י"ג משנה ב'): **דע שאם יש לך כמה זוגות קוראים לה בחוץ לארץ "שבת הלפת"**. מה זה שבת הלפת? אחד בא ביום ערב שבת פרשת וישב לבית ואשתו עוד לא הכינה כלום. מה היא עושה? חותכת לפת. אמר לה: מה זה? אמרה לו: עכשיו עוד מעט שקיעה. אמר לה: ואת מתנסקת בלפת? איפה החמין? איפה הכוססוס? אין כלום. שום דבר. אז הוא ביום ראשון הלך לבית דין וגירש אותה. כל שנה מגיעה שבת וישב אומרים שמגיעה שבת הלפת. אבל יכול להיות שזה לא היה ולא נברא. רק לומר שזה ערב שבת קצר מאד, קוראים לזה ככה. אבל יתכן שהסיפור הזה לא היה ולא נברא. מי זו האשה הטפשה הזאת שבמעריב ערבים בבין השמשות מכינה לפת?!
- היה חכם גדול, מסכן שנרצח ע"י פושעים ארורים - **רבי עמנואל חי רייקי**. היה בקי בקבלה ובקי בפשט ובקי בכל החכמות שיש. בדבר שתוספות יום טוב מקצר, הוא מסביר אותו ומרחיב אותו. יש לו פירוש על המשניות והוא קרוי לו "קדוקי עניות". וכשבאו להדפיס אותו אחרי שהוא כבר נהרג בידי גויים, אמרו ספר כזה יפה נקרא לו דקדוקי עניות? למה נקרא לו ככה? נקרא לו "הון עשיר". הפוך. הוא אומר דקדוקי עניות, וזה הון עשיר. ויש לו לפעמים דברים יפים מאד. אני זוכר דבר אחד בברכות (פרק שמיני משנה ו'), כתוב שם **"הבשמים שלפני עבודה זרה"**, ולא כתוב "בשמים של עבודה זרה" כי אין לה כלום משלה. **"ואל תתמה על המת כי הוא מוריש ומעשיר"**. מה הוא מדבר? כוונתו הרי כתוב שם גם "בשמים של מתים", כשנפטר מישוה מניחים על קברו בשמים כדי שיהיה ריח טוב. אם כן למה כתוב "של"? הרי המת אין לו כלום כמו שאתה אומר על עבודה זרה? ועל זה הוא אומר: **"ואל תתמה על המת כי הוא מוריש ומעשיר"** - מוריש לא הכוונה עושה אדם עני כמו הפסוק (ש"א ב' ז'), אלא הכוונה עושה ירושה. מוריש את הנכדים ואת הבנים ואת הצאצאים ומעשיר אותם. וזה בשתי מלים - "כי הוא מוריש ומעשיר". בשוניות וילנא מדי פעם יש שם חידושים בצד, וכתוב שם: **ה"ע** וזה הון עשיר. אם כתוב ב"ד הכוונה ביד דוד. אם כתוב ש"ל הכוונה שושים לדוד. כל אלה חכמי איטליה שכתבו



בית החינוך חסא רחמים

ש"י ב"ר ש"ס וצ"ח

מנהל חינוך כל יום חג

02-5353-383

www.yhr.org.il



לע"נ
אליס עליזה
בת אמו
לבית משפחת
אלמקיס

לע"נ
כמיס בן סתרונה
סופר ואשתו
מינה יסמניה בת
מרימה

כשאדם מקבל עול תורה הוא משוחרר מכל השטויות

י. לשון הרמב"ם (הלכות מגילה וחנוכה פ"ג ה"א): "בבית שני כשמלכו יון גזרו גזרות על ישראל". בתחילה לא הכרנו את היוונים, הכרנו רק את הפרסים. והם היו טובים יחסית לכל אלו שבאו אחריהם - יון ואדום יימח שמם וזכרם. ובטלו דתם - כי היוונים לא רצו להשמיד אותנו כמו הגרמנים הארורים וכמו הרומאים. לא, אלא "בטלו דתם, ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות" - אין תורה ואין מצוות, אין שבת ואין כלום. והיו שלושה דברים שהיוונים היו מדברים בשכל והיה קשה לענות להם. אבל אחר כך ראינו שאדברא על ידי שאנחנו מקבלים את התורה כדבר קדוש ולא מתווכחים אתו, ומקבלים את "העול והעבודה" של התורה, האדם משוחרר מכל השטויות של בני אדם.

חודש שבת ומילה

יא. שלושה הדברים העיקריים שגזרו עליהם: הם חודש שבת ומילה. והמלה "חשמנאים" מתחילה באותיות חש"מ שזה ראשי תיבות: חודש שבת ומילה. כי אמרו יותר אין ראש חודש, אמרו מה זה ראש חודש? וכי הלבנה שהיא קטנה כל כך, והיא בסך הכל "ליוני" שמסתובב סביב כדור הארץ, היא תקבע לנו את החודשים והימים? ולכן נעשה שנה לפי השמש, וגם חלקו את השנה לשנים עשר חודשים. ולכן אחד בינאר יכול להיות בתחילת החודש או באמצע החודש שלנו. וגם טענו וכי יש לשבת ערך בכלל? הרי אדם עובד כל השבוע כמו חמור, ואחר כך כל מה שהרוויח כל ימי השבוע הלך לו ביום שבת, ומובא במדרש איכה (בפתיחה למדרש אות י"ז) שהיו עושים מזה תיאטרון. היו אומרים שהיהודים אין להם איפה לישון, למה? כי לקחו את העצים של המיטות שלהם, וחממו בהם את התנור [לצורך השבת] ונגמרו העצים והתחילו לישון על הרצפה. ולא יכלו לתפוס בשכלם גם את מצוות מילה. איך יתכן לעשות מילה לתינוק בן שמונת ימים, הרי יתכן והוא יסתכן.

אם הורדנו לאיזה אדם את כל השערות ונשארה לו שיערה אחת, עכשיו הוא נחשב קירח? לא, כי יש לו שיערה אחת, ואם נוריד לו את השיערה האחרונה הוא יהיה קירח. א"כ מתי נעשה קירח? הרי למדנו שבשערה אחת לא נעשה קירח? "קושיא עצומה"... והתשובה זה תלוי, אם הוא קירח לגמרי ונשארה לו שיערה אחת ותלשת את השיערה הוא נעשה קירח לגמרי, כי הולכים לפי האיות שלו. ואם יש לו הרבה שערות ותלשת לו שיערה אחת, הוא לא נעשה קירח, כי הולכים לפי הכמות שלו. מה הקושיא הזאת? האיות והכמות מחוברים אחד לשני. וראיתי בספר שהסביר בזה את הסוגיא בשבת (דף צ"ד ע"ב) שיש קירח ויש קירח. זו תורה שמבלבלת בני אדם ונקראת "סופיסיטיקה", והרונצ'ובר אמר שאלו ההוכחות של הדור הזה. והדפיסו אותו בכפר חב"ד ולא הבינו מה זה והשאירו בצריך עיון גדול, והבאתי להם הסבר על פי ספר התלמוד ומדעי התבל (עמ' ט"ו), ושמו - עכשיו אנחנו יודעים מה זה סופיסיטיקה.

מספרים שהולכים על הסדר במרחק שווה מאחד לשני (לא דווקא אחת שתיים שלוש, אלא גם אחת שלוש חמש שבע, העיקר שיש להם מרחק קבוע), ואתה רוצה לדעת כלל לכולם, תקח את הראשון ואת האחרון ותכפול בחצי ממספר העצמים, ותמצא את החשבון. למשל: אחד, שלוש, חמש, שבע, תשע. איך נחשב אותם? (הראשון אחד ותשע זה עשר, שלוש ושבע זה עשר, חמש באמצע, זה פשוט: עשרים וחמש. אבל בדרכו זה יותר פשוט), תקח את האחד ואת התשע זה עשר, כפול חצי מהעצמים (יש חמשה מספרים אז עושים כפול 2.5) זה עשרים וחמש. זה קל מאד. וההסבר מובא בתוספות שם והכל ברור⁹. וזה קשור למה שאמר הבן איש חי (ש"א פרשת וישב הלכות חנוכה ה"א) שצריך לקרוא את נוסח "הנרות הללו" בנוסח המתוקן שיש בו שלושים ושש תיבות, כמנין נרות החנוכה. בנוסח שלנו יש הרבה יותר, אבל הוא אמר נוסח קצר שיש בו מינימום שלושים ושש תיבות כמנין נרות החנוכה. וזה בלי השמש. והחשבון הוא: הראשון - אחד, והאחרון - שמונה, אחד ועוד שמונה כפול ארבע, שווה: שלושים ושש¹⁰.

חידושים יפים על המשניות, נפלאים מאד. רק העולם לא יודע את הערך שלהם. יש מהם קטעים קטנים בולגא. אבל הספרים כמו שהם צריך להדפיס אותם. פעם אמרתי אם היה אפשרות להדפיס ספר "פירוש חכמי איטליה", עם פירוש "הון עשירי" - רבי עמנואל חי ריקי, והרמ"ז - רבי משה זכות (גם כן מאיטליה, היה רב במנטובה) וגם רבי דוד קורניאלי. וגם הרביעי - שושנים לדוד לרבי דוד פארדו. כל אלה חכמי איטליה. לרכז אותם. למשל חלק אחד יכיל סדר זרעים וסדר מועד, המשניות למעלה, ואחר כך פירושים - הפירוש הזה של הרמ"ז וכו'. והרמ"ז יש לו חיבור נפלא מאד, שהנאון רבי דוד פארדו אומר (בהקדמתו לשושנים לדוד) "כי דבריו הלא לאמונה צריכי עיונא כדברי רבותינו בעלי התוס'". אבל העולם לא יודעים להעריך אותם. יודעים רק את הפלפולים הגדולים, אבל חידושים פשוטים וישרים לא יודעים להעריך.

9. צריך ללמוד חשבון. פעם (בשנת תשל"ב) הייתי מורה לנביאים בישיבה תיכונית "חזון נחום" בירושלים. צריך פעם בשבוע להיטלטל בשני אוטובוסים בשביל להגיע ליפו. והתלמידים שם לא היו ישרים כל כך, היו אומרים לי תסביר לנו מה זה הקב"ה. אסביר לכם. אתם לומדים בתלמוד אצל רבי חיים חדאד (רבה של לוד), ואתם לומדים חשבון ומתמטיקה וכל מיני דברים, מה השאלות האלה מה זה הקב"ה? התחלתי להסביר ולהסביר, אחרי חצי שעה של הסבר אמרו לי: "הרב משכנע אותנו". ברור ה' שאני משכנע אותם. יום אחד הביאו לי שאלה [בחשבון] מהסוג הזה, ושאלו אותי איך פותרים את זה, ואמרתי להם כך וכך. התפלאו, איפה למדת את זה? אמרתי להם שזה כתוב בהון עשירי במנחות פרק יג. אמרו לי איך הגעת להון עשירי? הגעתי (אולי כי הון בגימטריא מאוזן...). ועיקר הדברים זה בתוספות, רק שהרב הון עשירי הרחיב את זה.

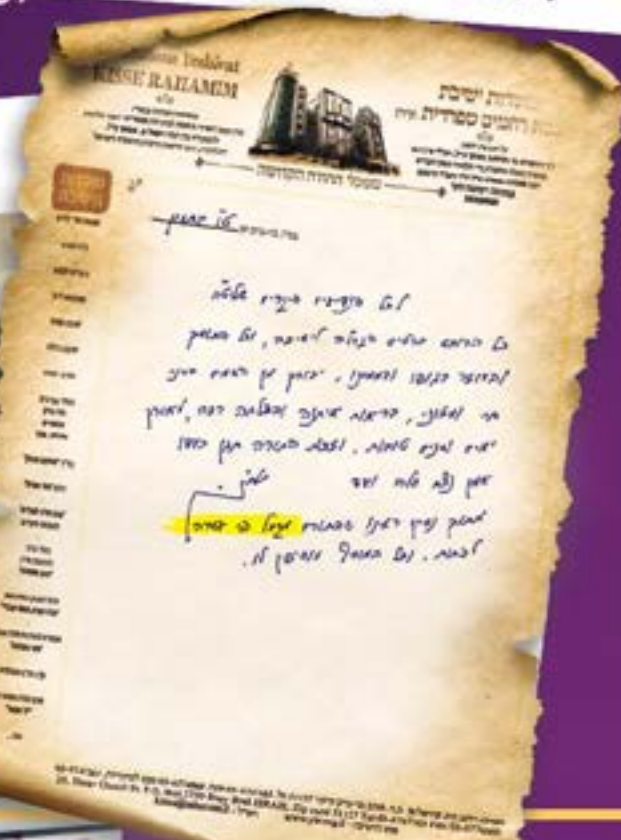
10. ואת זה לומדים בכיתה י"א, אבל אני יודע את זה בלי כיתה י"א (אין לי אפילו כיתה א' בחשבון). כי במקורות שלנו כתוב הכל, ומי שלומד גמרא לומד הרבה דברים. פעם האדמו"ר מליובאוויטש שאל את הרונצ'ובר איך בתלמוד כתוב כך וכך, הרי המדע אומר אחרת? אמר לו כל מה שהמדע אומר זה "סופיסיטיקה", ובכפר חב"ד לא הבינו מה הוא מדבר. אבל "סופיסיטיקה" זו שיטת לימוד בין העתיקה שמהפכים את האמת, איך להתפלפל ולבלבל את המוח. למשל הם אומרים, אדם שמורידים לו שיערה אחת האם יהיה קירח? ודאי שלא. א"כ מה יהיה

רוכסים כרטיס האלה

ברכת
מרן שליט"א

אמק נפין יאן סטמור זעל פי זארה
זכור. וזל האופר אוספין לו.

ברכתו
והבטחתו
של
מרן
שליט"א



ולכאורה על פי השכל הם טוענים דברים של טעם.

אנשים לא יודעים למה אין להם שמחה, הסיבה היא שהם לא טעמו טעם התורה!

יב. אבל זה לא נכון, ואדרבה אחרי מאות שנים ראו שדוקא החודש הזה הוא טוב מאד. הערבים למשל הולכים הכל לפי הלבנה, והרמאדן שלהם יכול לבוא בקיץ ויכול לבוא בחורף - תמיד הוא מסתובב. "סובב סובב הולך הרוח" (קהלת א, ו). אבל אצלנו הפסח שלנו להבדיל, תמיד קבוע באביב. למה? כי יש לנו סוד עיבור השנה, שכל שנתיים - שלש מעבירים את השנה וככה פסח יבוא תמיד בזמנו. גם **השבת**, אחרי ארבע מאות שנה שהתחילה הנצרות אמרו: היהודים האלה הם מאושרים, אנחנו חשבנו שבשבת הם מדוכאים, מעונים ובוכים על הכסף שהלך להם. כי הם לא עובדים, קונים אוכל טוב "לחם ויין טוב בשר ודגים" (פיוט "כי אשמרה שבת"), לוקחים בשמים ומברכים עליהם הולכים לבית הכנסת ורוקדים. והילדים קוראים "ימלך", ומחלקים להם סוכריות והם באים ולוקחים¹¹. גם **המילה**, היהודים אף פעם לא חלו מהמילה, להיפך, יש מחלה מיוחדת לנוצרים שלא עושים מילה, ואילו היהודים שעושים מילה הם בריאים. ובימינו יש חלק מאומות העולם שעושים מילה לבניהם על ידי מוהל יהודי. (יש שאלה ביביע אומר (ח"ב חיד"ד סי' י"ט) אם מותר ליהודי למול אותם, והוא פסק שמותר למול אותם). ויש בגמרא (ע"ז דף כ"ז ע"ב) שעושים מילה מפני "מורגא". מה זה מורגא? זו תולעת. יש חידק קטן שאמור לכלות את הבן החולה הזה, ומי שעושה מילה לא יחלה בכלל. הערבים יש להם קצת מהמחלה הזאת, כי אמנם הם עושים מילה, אבל בגיל שמונה שנים¹². אז אחרי מאות שנים הבינו שהתורה שלנו נותנת חיים ושמחה לאדם. אנשים לא יודעים למה אין להם שמחה, הסיבה היא שהם לא טעמו טעם התורה! ילכו פעם אחת לאיזו כנסייה או איזה מסגד של הערבים ויראו כמה "שמחה" יש להם. איזו שמחה?! להרוג בני אדם זו שמחה?! שמחה מיוחדת...

11. המילה "ימלך" גמטריא "הילדים" ("ימלך" עולה 100 ו"הילדים" 99 בסדר...).

12. ואומרים לו חבריו: תשמע, מחר עושים לך מילה! והוא בורח ובורח ובורח... וכל ימי חייו הוא זוכר שעשו לו ברית מילה. ואומר: מה זה ברית מילה, אני לא רוצה את זה! אבל היהודים עושים מילה בגיל שמונה ימים, והוא שוכח מהכל, והוא כאחד האדם. אז מה יותר טוב? המצוות שלנו או החושך שלהם?

FM 92.1 // 104.3 // 105.7

חידוץ ההלכה הענקי

עונה 12 | בסיס סטו חנוה והלכות מין
רכינו עובדיה יוסף וצוקי

עם הגאון הרב בנימין חותה שליט"א
בהנחה: הרב אשר גרדה

העונה תעסוק בהלכות נרבות, תרומות ומעשרות
מספרי מין; 'חזון עובדיה'

לפרטים והרשמה • 077-22222-11 (תלמידה 8)

ההשתתפות מכל גיל 18

פול ברמה
03.579.5799
www.kol-barama.co.il

פול ברמה
03.579.5799
www.kol-barama.co.il

גמ"ח
קרן קרעסטיר
580727386 מ.מ.



בשורה משמחת אנ"ש!

קרן קרעסטיר
בסבסוד משמעותי
למוצרי חשמל

ניתן להשיג

מיניבר מים
מהודר לשבת!

מחיר מסובסד | כמות מוגבלת

לפרטים: 054-8566965
ניתן להתקשר בין השעות: 13:00-15:30

זמן הדלקת נרות חנוכה

יג. צריכים להדליק נרות חנוכה בזמן, לא להקדים ולא לאחר. **לא להקדים** - שלא להדליק בשקיעת החמה, לא לפני כן, לא עושים ככה. מרן (סי' תרע"ב ס"א) כותב להדליק בצאת הכוכבים, וזה לא בצאת הכוכבים שלנו, אלא צאת הכוכבים של מרן, היא כמו החשבון של רבנו תם ש-58 דקות אחרי השקיעה מתחילים הכוכבים לצאת. אבל אנחנו מדליקים חנוכה בצאת הכוכבים שלנו, דהיינו 20 דקות אחרי השקיעה. זו שיטת הגאונים שנהגו בה מדורי דורות. כל אלה שלא לקחו את זה, כי הם לא הכירו אותה. בספרד ובצרפת לא הכירו את צאת הכוכבים האמתי. כי בגמרא (שבת דף ל"ד ע"ב) כתוב שצאת הכוכבים הוא תלתא רבעי מיל אחרי השקיעה, דהיינו מקסימום 18 דקות אחרי השקיעה. [כי מהלך מיל לפי הרמב"ם 24 דקות, ותלתא רבעי הם 18 דקות]. והיה להם קושי, איך יתכן לומר שצאת הכוכבים הוא 18 דקות אחרי השקיעה? הרי בצרפת אפילו אחרי 50 דקות אתה לא רואה אפילו כוכב אחד לרפואה, מה נעשה? לכן פירשו שיש "שלשה מילין ורביעי" לפני כן שהם יום גמור. וכל מיני פירושים. אבל לנו יש מסורת מהגאונים ששמר עליה הגאון רבי משה אלאשקר¹³ (בשורת שלו סי' צ"ו) שכל זמן שהשמש נראית לעינינו זה עדיין יום, ומאז שהשמש נעלמת מתחיל בין השמשות. וכמה זמן יש מאז שהשמש נעלמת עד שיצאו שלשה כוכבים? 18 דקות. לכן כל יום אנחנו מתחילים ערבית 18 דקות אחרי השקיעה. **מנחה גומרים לפני השקיעה, ולפעמים מתאחרת המנחה אחרי השקיעה כמה דקות וזה בסדר. למה זה בסדר? כי אחרי הכל עוד לא יצאו שלשת הכוכבים.** אבל 20 דקות או 18 דקות אחרי השקיעה כבר הגיע זמן ערבית. ובזמן הזה מתחיל הזמן של חנוכה. ובזמן הזה אתה מתפלל ערבית ומדליק נרות חנוכה.

זמן ההדלקה בבית הכנסת

יד. ובבית הכנסת מדליקים נרות חנוכה לפני ערבית, כי יש אומרים שזמן הדלקת החנוכה הוא לפני צאת הכוכבים, אז אין הכי נמי בבית הכנסת עושים ככה, בבית הכנסת לא יוצאים ידי חובה. ואחרי שמסיימים ערבית הולכים הביתה, ויש לך זמן להדליק.

מתי מחכים לאבא?

טו. יש כאלה שהבעל מגיע בשעה מאוחרת, ואז בני ביתו מדליקים בצאת הכוכבים. אבל יד. יש כאלה שאומרים לא, הוא לא כתב טוב. אבל שמו מעיד עליו: **אלאשקר - אל שקר** - אין לו שקר, מה שכתב זו אמת! ותשובת הגאונים הזאת נמצאה בידיו, וכתוב בה כמו שאומר לנו מהר"ם אלאשקר.

מתי זה בסדר? כאשר פעם אחת הוא אחר, והם רוצים להדליק בדיוק בצאת הכוכבים שזה 18 דקות אחרי השקיעה. אבל אם כל לילה הוא מאחר, אז הילדים יישבו בבית כמו יתומים בחיי אביהם ח"ו. איפה אבא? "אבא לומד", "אבא בעבודה", "אבא נסע", וכדומה. לא עושים ככה! אלא **אפילו שהגיע הזמן יחכו שעה - שעה וחצי עד שיגיע אבא. למה? כי אם לא תעשה כן אתה מחנך את הילדים שלא לקיים חנוכה.** אתה מחנך את הילדים שאבא לא צריך להיות נוכח בשעת הדלקת החנוכה. אם ככה הרסת את כל החינוך! חנוכה זה מלשון חינוך, איזה חינוך יש לך?

קודם כל הדלקת החנוכה ואח"כ השיעור

טז. אם אדם יש לו שיעור או כולל ידחה את הלימוד, ויאמר למשתתפים **שבשבוע של חנוכה השיעור יתקיים שעה או שעה וחצי אחרי השקיעה**, יתאספו כולם כל אחד "אל ביתו" ואל שער מקומן¹⁴ (ע"פ דברים כ"א, י"ט), ואחר כך יקח אוטו ויגיע אל בית הכנסת ותלמדו את השיעור. אבל **קודם כל להדליק נרות חנוכה בזמן. ולא לומר כל הזמן "חבל על הזמן"**, כי אם אתה אומר תמיד "חבל על הזמן" כפשוטו¹⁴, ואתה מזלזל בחנוכה, מחר הילדים שלך יגדלו בתורה ויאמרו "אנחנו לומדים ולא צריכים כלום". ולפעמים נעשים סוחרים - "אנשים סוחרים מדיינים, וימשכו ויעלו את הכסף מן הבור" (ע"פ בראשית ל"ז, כ"ח) וחושב שאם הוא מביא כסף אז הוא פטור כי "חבל על הזמן" עד שאני אלך להדליק חנוכה, אני רוצה לעשות עכשיו כסף. עד שהתורה כולה נעשית חס וחלילה מקור לכסף. ויש אנשים כאלה שככה המוח שלהם, כל הזמן כסף¹⁵. **לכן אדם ילמד שאם הוא יבטל חנוכה מפני השיעור, מחר**

14. יש מקום בניו יורק שכתוב עליו בגדול: "חבל על הזמן!". מה הפירוש? יש כאן אוכל שהוא "חבל על הזמן", ואם תלך למקום אחר לא תמצא אוכל כזה. פעם היה מישור של הבין את הפירוש של המשפט הזה. באמריקה הייתה ישיבה שהתלמידים היו שומעים שיחה מפי ראש הישיבה בכל שבת בסעודה שלישית. ולמחרת הרבנית שאלה את התלמידים איך הייתה השיחה אתמול? ואמר לה אחד התלמידים "חבל על הזמן". והיא הבינה שהשיחה הייתה בזבז זמן, וחבל על הזמן שהשקענו בשיחה... כעסה עליו: חצוף שכמוך! אני אספר לראש הישיבה מה אמרת והוא יעיד אותך. אמר לה: מה אמרת? אמרה לו: אתה אומר על הדברים של בעלי "חבל על הזמן"? "אודם פטדה וברקת נופך ספיר ויהלום" (שמות כ"ח י"ז-י"ח), איך אתה אומר על הדברים שלו "חבל על הזמן"? אמר לה שאמרתי "חבל על הזמן" התכוונתי שלא שמעתי דרשה כזאת בחיים. אמרה לו טוב, עכשיו אתה בסדר... 15. פעם לפני ארבעים שנה הלכתי לאיזה מקום להספיד מישור, ואחר כך חזרתי לבית הכנסת של התוניסאים, והיה שם אחד ששאל אותי: הבאת מהם כסף? אמרתי לו: לא. אמר לי: אז מה עשית? לא עשית כלום! זאת אמרת כאשר אתה הולך העיקר זה לצוד בני אדם להוציא מהם כסף, אני לא "ציד"...

המסך בעמוד 8 >



רב המסך הר"ג רבי דוד אשכנזי שליט"א, בבקור נפשו של מרן ראש הישיבה שליט"א, שהצטרף לקריאת טקס ורבנן בחילי ישראל שליט"א. להשתתף ולזכות במצוות החרוזה ע"י מסך 'ושבתה הארץ'

אז אשמור בשיר מזמור



חבילת מצוות וצויות ברכתי:

ד' אמות - יחידת קרקע של 2 אמות על ב' אמות (1 מטר מרובע).

אתה זוכה: בקיום מצוות שמירת מצוות וטובות. ובהצלת קרקע מחלול השמיטה. וד' אמות בארץ הקודש.

ומקבל: שטר מכירה ותעודת יקרות עדי לפתח ביתך

33
לגבי

תמשך 12 חודשים

חקלאים רבים רוצים לשמור שמיטה ולהשביט את האדמות שלהם. אתה יכול להציל עוד ועוד אדמות מזריעה בשביעית באמצעות התמיכה של מכון ושבתה הארץ, יותר חקלאים יעמדו בניסיון וישמרו שמיטה בשמחה!

עזור לשובתים בשביעי

הצטרף עכשיו להצלת הקרקעות ורכוש אדמה בקניין גמור ע"פ קנייני התורה וזכה להבטחת הרכ חיים קניינסקי שליט"א שכל מי שתומך בחקלאים של מכון ושבתה הארץ ורכוש אדמות "לא יחסר לו כסף".

★ 4 5 7 4

הצטרפו

מוכרים פרטות בטובת הארץ

וכוכים ה:

**מתנה
ללא הגרלה**



שמן פבריקה
לדגנאות וזה נחשב
המזון המליטה



שמן פבריקה 75 ש"ח
חומר נפץ שיש גורם למספר רב של פצעים
והוא נחשב למזון המליטה



המספרים לילדי ישראל
במיקום זה ישנם חומרים



מארז מתכונים
מקסימלית נוחות ופחות



הכסף
למנוח המנוח



סוף מבואות
מקסימלית



כיסוי מתנה לחופות
50 ש"ח



ארנק הבוכה
למנוח או נוסף
מקסימלית נוחות



מתנת לחיות
עם פירות הקדושה

מתנה אחת למנוחה על כל מטבע

1700-50-51-52

hilula.org

אי בתאונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 9270505-079
שלושה 22. נא לשלוח
התשובות עד יום ראשון
בערב
בין הפתורים נכונה
יוגורל פרס (חובה לציין שם
וכתובת בצורה ברורה)



הלכה נאמנה

א. ביום השמיני של חג הקוראין [בפרשת הנשיאים] ביום השמיני, התשיעי, העשירי, אחד עשר ושנים עשר. ויש אומרים שכל עולה נתן לו לקרא שני ימים, אבל לא עושים ככה, אלא כלם קוראים ביום השמיני. הנה קורא ביום השמיני שלושה פסוקים, השני קורא עוד שלושה פסוקים, והשלישי חוזר ביום השמיני ובמשפט עד "כן עשה את המנורה". למה? כי זה היום השמיני של חג הקוראין, אין לנו יום תשיעי ועשירי בחג, לכן כל העולים כלם קוראים ביום השמיני, והאחרון ממשיך לקרוא עד פרשת בהעלתך - "כן עשה את המנורה". ולמה קוראים "בהעלתך" בחג? יש שם (בפרשת בהעלתך) רש"י נפלא בשם המדרש, שכתב אהרן שכל הנשיאים הקריבו והשקט שלו (לוי) לא הקריב (הקריבו שנים עשר נשיאים, מנשה לבד ואפרים לבד, ושקט לוי לא הקריב בכלל). אמר למה נגרע אני ושבטי? אמר לו הקדוש ברוך הוא: שאלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ויטוב את הנרות. עד כאן. ולכן בא הפסוק "בהעלתך את הנרות" סמוך לפרשת הנשיאים. (והרמב"ם שם שואל שאלה יפה מאוד, וכי רק נרות בלבד יש לו לאהרן הכהן? הרי הוא כהן גדול, צריך לומר לו אל תדאג אתה מעלה את הנרות? הרי כל עבודת יום כפור עליו ויש לו הכל, "נוטל חלק בראש ומקריב בראש" (וימא דף י"ד ע"א). למה נחם אותו הקדוש ברוך הוא בהעלאת הנרות? אז הוא אומר שהמדרש לא התפוגג על הנרות של כל יום בבית המקדש, אלא התפוגג על נרות חג הקוראין. נרות חג הקוראין זה הדליקו הכהנים. כל הדברים האלה של הנשיאים בטל, וכי הם היו עושים בנרות חג הקוראין? לא היו עושים. הרי בבית שני מי היה שם? רק שבט יהודה ובנימין, כל השאר היו מקבלים בין שאר השבטים, ונשאר מהם משהו, אבל רבם נכלעו בין השבטים, אז אהרן יש לו להדליק את הנרות של חג הקוראין. ככה כותב הרמב"ם בבאור דברי המדרש. ולכן קוראים ביום חג הקוראין "בהעלתך את הנרות" עד סוף הקטע). (גליון 240 אות ח').

ב. ב"על הנשים" הנסח שלנו "בהלל גמור ובהודאה". וככה נהג אבא זצ"ל, וככה כתב רבי יעקב רוקח ע"ה בספרו שלחן שלום הפנים (הלכות חנוכה סוף סימן תרפ"ב) שצריך לומר "בהלל גמור", וככה כתב רבי רפאל ידידיה אבולעפאי (שהיה מקבל גדול, והיה תלמיד רבי רפאל אברהם שלום מזרחי נכדו של הרש"ש) בסדר בכתב יד שלו, וככה נהגו במרוקו בעיר דבדה, ויש לנו עוד הרבה מקורות לזה, ומי שלא אומר "גמור", שלא יאמר "גמור", אבל יותר נכון לומר "בהלל גמור". (גליון 42 אות ל"ה וגליון 50 אות י"ח).

ג. כתב מרן בשלחן ערוך בהלכות חג הקוראין (סימן תרע"ז ס"ד): "הנותר ביום השמיני מן הפתילות והשמינים של חג הקוראין, עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו, שהרי הקצה למצותו". מה זה "שורפו בפני עצמו"? שלא יסיק בו את התנור בשביל תבשילו ובדומה, כיון שגשש מקצה למצוה שלו. ודיון זה מקורו מספר השאלות. אמנם בימינו יש כאלה שמחמרים יותר וממלאים בקבוק קטן בשמן שמוזגים בו את החנכיות, ומה שנושא בו לאחר מכן הם לוקחים לשרפה, אבל לא צריך לעשות ככה. והרי אפילו השמן ששומת אותו בחנכיה אם הוא דלק יותר מחצי שעה, מעקר הדיון הוא מותר, אבל נהגו להחמיר בזה כי אולי יזלה אחד לא דלק כל החצי שעה ואולי התערב אסור וכו', ולכן עושה לו מדורה ושורף אותו. (גליון 44 אות א').

ידע חדע

האשכנזים נוהגים שיום שמיני של חג הקוראין בשבילם הוא כמו הושענא רבא, והם נוהגים לקרא לו "פסקא טבא", מה זה פסקא טבא? פתקא טבא. שיהיה לה פתק טוב מהשמים, וכמו שאומרים בהושענא רבא, אבל אין מקור לזה, ולא מצאנו את זה, לא בדברי האר"י ולא בכף החיים וכו', אבל ככה החסידים אומרים כבר מאתיים שנה. ונעשו לזה גזרה שונה: כאן כתוב "זאת חגת המזבח" (במדבר פרק ו' פסוק פ"ד) ובישעיה כתוב "בזאת יכפר עון יעקב" (כ"ו ט'), אז "בזאת" - ביום שאומרים זאת חגת המזבח שזה יום אחרון של חג הקוראין - "יכפר עון יעקב". ואני מצאתי רמז לזה, כי אותו יום בשבוע של הושענא רבא זה אותו יום של "זאת חגת". הרבה כותבים יום זאת חגת, אבל זה לא נכון, צריך לומר יום "זאת חגת" לא חגת. (גליון 43 אות כ"ז וגליון 240 אות ט').

בבית?

יט. אלה שנוהגים להדליק את החנוכה על פתח הבית מבחוץ, **עדיף להדליק בפתח הבית ולא בפתח החצר**. למה פתח הבית עדיף? כי יש דעה בפתח הבית, ויש דעה בפתח החצר. ומרן (סי' תרע"א ס"ה) פסק שידליק בפתח החצר. והחזו"א אמר (עיי' באר"ת כסלו תשל"ו ס"ו) שגם אלה שאומרים פתח החצר זה דוקא בחצרות שלהם, שאתה יודע שהחצר הזאת שייכת לראובן והחצר הזאת שייכת לשמעון. אבל בימינו יש חצר אחת שמשותפת לכולם, וגם לא עושים שום עבודה בחצר, כי פעם היו עושים בחצר את הכל, כביסה וכל הדברים האלה, אבל היום זה לא ככה. כי לכביסה יש לנו מכונת כביסה, רוב הדברים נעשים בבית. מכונת כביסה, מכונת יבוש וכו'. לכן היום אין טעם לעשות בחצר. זה כתב החזו"ן איש וטעמו ונימוקו עמו. ועוד דבר, שהיום נמצאים גנבים בצורה איומה¹⁸. לכן מה תעשה? תדליק על יד הבית זה בסדר. והכי טוב להדליק בפנים כמו שנהגו בזמן הראשונים. **מי שרוצה להדליק במרפסת ידליק במרפסת בחלון, ואפי' אם החלון גבוה יותר מעשרים אמה מרשות הרבים, אם אתה מדליק ויש מול המרפסת שלך דירות, תדליק שם**. ויש בזה תועלת כפולה, גם בני הבית רואים את החנוכה, שהרי זה לא רחוק מהבית כי זה במרפסת של הבית. ואלה שגרים מול החנוכה גם כן רואים. פעם לא היה דבר כזה בית על בית על בית, אבל היום צריכים לעשות כמו שאמרנו. **לכן אדם יכול להדליק במרפסת, ומי שלא יכול להדליק שם, יכול להדליק על השולחן רחוק קצת מחשש לדליקה**.

באיזה גובה יניחנה?

כ. כתוב (סי' תרע"א ס"ו) **שגובה החנוכה צריך להיות בין שלוש לעשרה טפחים**. ולמה? כי אם תשים אותה למעלה מעשרה יגידו שזה לצורך הבית, ואם תשים אותה למטה ממש, זה לא טוב. לכן לכתחילה אמרו שידליק למעלה משלושה טפחים עד עשרה טפחים, **ועל פי הסוד צריך שבעה טפחים**. אבל אם תעשה בגובה שבעה טפחים יבואו ילדים קטנים שלא מבינים כלום, ויתחילו לשחק בשמן ובנרות ויעשו מהם "בדיחה"... מה אתה עושה? לכן תדליק קצת גבוה **אפילו עשרים טפח זה מותר, רק לא למעלה מעשרים אמה**. והילדים יגידו מה זה, וכולם ישאלו מה זה? אמרו שאם ידליק אותה מעל גובה 10 טפחים בערך, אז הרואה יאמר שזה בשביל להאיר את הבית. אבל היום אף אחד לא יאמר ככה, כי היום כולם יודעים שאת הבית מאירים בחשמל, ומה פתאום נדליק נרות כאלה?! אלא זה נרות של מצווה, נרות של חנוכה. ויש לנו שמש למקרה שאדם קרא לאור החנוכה. לכן יעשה שמש שיסמוך עליו, ויוכל לברך על נרות חנוכה ולא יטעה להשתמש לאורם, ואם השתמש, בדיעבד זה בסדר גמור.



מי שביקר אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה השומעים כאן והרואים בלוי והקוראים אחר כך בעלוני בית נאמן¹⁹.

17. אמרו למה פעם היו לוקחים עד ארבע נשים (ש"ע אה"ע סי' א ס"ט) כי אחת הייתה מיועדת לכביסה, ואחת מיועדת לבישול, ואחת מיועדת לאפייה, ואחת מיועדת לנהיג את הבגדים. אבל היום כל הגיהוץ בקלות מכונת הכביסה בקלות הבישול גם כן. אתה יכול לבשל בכמה דקות כי יש מיקרוגל וכדומה, לכן לא צריך את כל הנשים האלה, שמתחילות לרטון בבית ולריב אחת עם השניה... יש לנו כלים, מספיק אשה אחת והלואי... היה פילוסוף אחד שלקח אשה קצרה מאד. אמרו לו למה לקחת אשה קצרה? אמר להם חזרו הרע במיעוט... האשה הזאת לפעמים עושה בעיות. יקח אחת קצרה וזה מספיק...

18. פעם אחת היה לנו כלי של האשפה, הוצאנו אותו בחוץ רגע אחד ורוקנו אותו במיכל הגדול, אחר כך באו - ונעלם. מה לעשות?! יש לנו ערביים, ויש לנו זבובים, ויש לנו בזוים, יש לנו כל הדברים שבעולם. מה תעשה?!

19. היה אחד שאמר לי העלון הזה כל כך טעים כמו קוגל טוב. אמרתי לו **עלון גימטריא קוגל טוב**. בדק ומצא שזה נכון. **קוגל טוב** עולה מאה חמשים ושיש, וגם **עלון עולה ככה**. אבל איזה עלון? יש מאה עלונים...

ילדיו יבטלו חנוכה מפני הביזנס. לכן שעה של חנוכה זה קודש לה. יבוא מערבית ישר לבית שלו ויעשה נר חנוכה. ויאמר את המזמורים: ויהי נועם וכו' כמו שאומר הבן איש חי (ש"א פרשת וישב הלכות חנוכה הלכה כ"ג) **שיקרא שבע פעמים "ויהי נועם" ו"ישב בסתר" עד "ואראהו בישועת"** (תהלים צ"א), ויחזור עוד פעם ככה שבע פעמים. אבל לא יתכן כדבר הזה שאדם יבטל חנוכה בגלל שיעור. הנה בפורים כתוב שמבטלים את השיעורים, אמרו: מכאן סמכו של בית רבי שמבטלים תלמוד תורה בשביל קריאת מגילה (מגילה דף ג' ע"א). מגילה דרבנן וחנוכה דרבנן. וכמו שבפורים מבטלים יום שלם, ויש משתתגעים לגמרי, זורקים אבנים על אוטובוסים וצועקים, ומתלבשים עם פרצופים. ואילו לחנוכה אין פרצופים ולא שוברים אוטובוסים, מה קרה לכם?! חצי שעה חנוכה בבית אין לכם זמן?! לא עושים ככה. ואם אחרי שבע פעמים הוא חייב ללכת, **לא להשאיר את הילדים לבד עם החנוכה. אלא יכבה אותה לכתחילה כעבור חצי שעה מההדלקה, וילך אחר כך לכולל או לסופגניות...** יעשה מה שירצה.

חנוכה בנרות חשמל

יז. נרות חשמל אין מדליקים בהם נרות חנוכה. וכתבו בשם הרב קוק (מצות ראה א"ח סי' תרע"א) טעם חדש שאין יוצאים בנרות חשמל בחנוכה, כי לא היו בזמן חז"ל, ואינם בכלל מה שאמרו (שבת דף כ"א ע"ב) "כל השמנים והפתילות כשרים לחנוכה". וזה תמוה מאד, שהרי שמנים ופתילות שהם פסולים לשבת הוכשרו לחנוכה. וזה שלא היה בכלל בזמן חכמים, כי בזמנם לא היה חשמל, איך יהיה פסול לחנוכה? מי פסל אותו? אדרבה כאן הם לא אמרו כלום. ועוד יש דעה מביא אותה הרב עובדיה בשם ספר בית יצחק (חיד"ד סי' ק"כ) שמותר להדליק נרות שבת בנרות חשמל כי הם מאירים טוב מאד, ולולא הטעם שחברת החשמל מייצרת את החשמל בשבת ועושים בו עבירות דאורייתא ודרבנן היינו יכולים לסמוך על זה¹⁶. והעיקר לפסול בנר חשמל לחנוכה מהטעם שכתב ביחוד (חיד"ד סי' ל"ח) שאין בהם לא שמן ולא פתילה.

מתארח אצל הוריו בשבת היכן ידליק במוצ"ש?

יח. **אדם שמתארח אצל הוריו בשבת חנוכה, ובמוצאי שבת חוזר מאוחר כגון שיש לו שיעור ופויטים, ישתתף איתם בפריטי**. מה זה פריטי? ישתתף אתם בכמה פרוטות. כמה עולה השמן? יתן להם 20 שקל ויאמר להם שזה להשתתפות בנרות חנוכה. וכשיחזור לביתו, אם

הוא רגיל להדליק בחלון, ידליק [בלא ברכה]. כי אחר כך יגידו האיש הזה לא הדליק נרות חנוכה בכלל. ואם הוא רגיל להדליק בביתו ולא מדליק בחלון, הוא פטור. כי אין חשד, שהרי אין מי שרואה אותו, והוא כבר יצא ידי חובת בבית של ההורים שלו, כי שם נתן פרוטות והשתתף אתם.

ואם לא הביאו - לא הביאו. לא צריך. הכל משמים. אסור לאדם לעשות מצוה לשמה? מותר לעשות מצוה.

ומאיך אדם ששולח את חבריו כל יום, לך לכאן ולכאן, ורק אומר לו "תודה רבה" ו"תזכר למצוות", זה רשע אוויל וגם רוח. מה אתה חושב שאין לנו מה לעשות רק לדרוש על נפטרים? פעם אחד בא אלי ואמר לי: הסבתא שלי תוניסאית, תבוא לדרוש עליה. מצדי שתהיה אתיפית ומה שתהיה, מה זאת אומרת "היא תוניסאית"? וכי אני חייב לדרוש על כל השוטים שבעולם?! למה הם מתו? מה נעשה להם...

16. אבל כשאנחנו הולכים לבית מלון, אתה לא יכול להדליק בחדרים פרטיים של אנשים נרות שבת, כי אחר כך אתה הולך לישון ואתה לא יודע אם הנר הזה משתגע - "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ"ז). כמו שאדם משתגע גם הנר יכול להשתגע... אז מה תעשה? תלך ותדליק נרות קטנים [המאירים ע"י "לד" ופועלים באמצעות סוללה], שלא יצא מהם שום סכנה. והנרות האלה אין בהם חשש של עבודה בשבת, ועל ידי הנרות הקטנים האלו אפשר לראות לא פחות מהנרות שיש לנו, ואחר כך יכבו מאליהם. יש שנכבה באמצע הלילה, ויש שנכבה למחרת. אבל לפחות יש לך על מה לברך, אפילו שהם לא ממש נרות עם שמן ופתילה.

מחכים לנו?

זאת חנוכה
יום המסוגל לישועה

תרמו בעין יפה
העבירו שמות לברכה
ותשמחו על הנס

ט' בשבט - הילולא תשפ"ב
רוכשים עכשיו ברכיסיים
08-6727523